

FIȘA DISCIPLINEI

Metodologia restaurării picturii pe lemn și documentație de restaurare II

The Methodology of Restoring the Wood Painting and Documentation of Restoration II

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă sacră
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Metodologia restaurării picturii pe lemn și documentație de restaurare II (C+S)				Codul disciplinei	OLR3051
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.3. Titularul activităților de seminar					Asist. univ. dr. Victoria Grădinar		
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					39
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					24
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					83
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare, informare, cercetare teologică și artistică plastică: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicarea practică, proces al realizării operei de artă plastică eclesială și conservării - restaurării acesteia - Identificarea, analiza, explicarea, implementarea și reprezentarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj plastic (grafic și cromatic) folosite în elaborarea artefactelor și a imaginii vizuale - Soluționarea problemelor de ambientare a spațiilor plastice (abordarea compozițională, identificarea modalității de redare a subiectelor picturale în spațiile eclesiale sau civile); identificarea, analiza și descrierea factorilor ce acționează în timp asupra stării de conservare a obiectelor de artă din patrimoniul eclesial - Propunerea și soluționarea tuturor problemelor tehnice și tehnologice de transpunere a subiectului teoretic în spațiu plastic (asimilarea tehnicilor artistice tradiționale) - Investigarea asistată de laboratoare specializate a stării de conservare și diagnoza problemelor ce conduc la degradarea obiectelor de artă; stabilirea unor tratamente adecvate, soluționarea tuturor problemelor tehnice, metodologice și tehnologice de conservare - restaurare (implementarea și asimilarea tehnicilor specifice) în vederea salvării, conservării și restaurării acestora - Consiliere profesională și de integrare socială
Competențe transversale	- Aplicarea adecvată a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale definitorii pentru munca în sfera producerii operei de artă - Aplicarea eficientă a tehnicilor de relaționare în grup, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă - Identificarea și aplicarea eficientă a metodelor și tehnicilor adecvate de învățare continuă în domeniul artistic și al protejării patrimoniului, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și identificarea de către studenți a tipurilor de degradări ale picturii pe lemn, precum și a operațiilor de restaurare necesare, conform tematicii semestriale. La finalul cursului, în urma exersării aptitudinii studenților de a lua decizii corecte în perspectiva restaurării, aceștia vor putea stabili diagnosticul și tratamentul optim de restaurare.
7.2 Obiectivele specifice	- Dezvoltarea abilităților practice necesare efectuării operațiilor specifice restaurării picturii pe lemn. - Dezvoltarea abilităților argumentative.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Dezinfecția panoului din lemn	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
2. Demontarea baghetelor ramelor, a traverselor icoanelor sau a altor elemente componente ale unui ansamblu, pentru facilitarea restaurării	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
3. Consolidarea panoului prin impregnare cu rășini sintetice	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
4. Consolidarea panoului prin reînclieirea planșelor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
5. Consolidarea panoului la fisurile, fracturile și liniile de îmbinare ale planșelor, folosind inserții	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

din lemn sau din alte materiale		
6. Completarea lacunelor panoului cu lemn și confectionarea elementelor din lemn care lipsesc	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
7. Secționarea parțială a traverselor pentru introducerea lor în locașuri curbate	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
8. Curățarea stropilor și a petelor de ceară	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
9. Curățarea depunerilor de impurități de pe suprafața stratului de culoare	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
10. Îndepărtarea stratului de vernis vechi alterat	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
11. Îndepărtarea repictărilor, a retușurilor necorespunzătoare, a straturilor de vopsea și a repoleirilor care acoperă originalul	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
12. Îndepărtarea chiturilor vechi necorespunzătoare din lacune	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
13. Curățarea și degresarea lacunelor stratului de grund	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice
14. Curățarea depunerilor de impurități de pe suprafața panoului de lemn	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea	2 ore fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BARBU, Dorin, coord., *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SÂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2025.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Dezinsecția panoului din lemn	Lucrare practică	1 oră fizică
2. Demontarea baghetelor ramelor, a traverselor icoanelor sau a altor elemente componente ale unui ansamblu, pentru facilitarea restaurării	Lucrare practică	1 oră fizică
3. Consolidarea panoului prin impregnare cu rășini sintetice	Lucrare practică	1 oră fizică
4. Consolidarea panoului prin reînclieirea planșelor	Lucrare practică	1 oră fizică
5. Consolidarea panoului la fisurile, fracturile și liniile de îmbinare ale planșelor, folosind inserții din lemn sau din alte materiale	Lucrare practică	1 oră fizică
6. Completarea lacunelor panoului cu lemn și confectionarea elementelor din lemn care lipsesc	Lucrare practică	1 oră fizică
7. Secționarea parțială a traverselor pentru introducerea lor în locașuri curbate	Lucrare practică	1 oră fizică
8. Curățarea stropilor și a petelor de ceară	Lucrare practică	1 oră fizică
9. Curățarea depunerilor de impurități de pe suprafața stratului de culoare	Lucrare practică	1 oră fizică
10. Îndepărtarea stratului de vernis vechi alterat	Lucrare practică	1 oră fizică
11. Îndepărtarea repictărilor, a retușurilor necorespunzătoare, a straturilor de vopsea și a	Lucrare practică	1 oră fizică

repoleirilor care acoperă originalul		
12. Îndepărtarea chiturilor vechi necorespunzătoare din lacune	Lucrare practică	1 oră fizică
13. Curățarea și degresarea lacunelor stratului de grund	Lucrare practică	1 oră fizică
14. Curățarea depunerilor de impurități de pe suprafața panoului de lemn	Lucrare practică	1 oră fizică

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BARBU, Dorin, coord., *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2025.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Studiile de caz și lucrările practice sunt efectuate conform principiilor restaurării științifice și metodologiei uzuale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluarea va reflecta corectitudinea execuției, calitatea estetică și expresivitatea documentației de restaurare.	Evaluare în cadrul unei expoziții semestriale sau al unui eveniment organizat special.	30%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoștințelor tehnice de specialitate și a metodologiei de restaurare în cadrul unei lucrări practice.	Probă practică de examen cu durată de 1 oră	60%
10.5 Seminar/laborator	Evaluarea va lua în considerare implicarea constantă, progresul tehnic, și respectarea cerințelor metodologice.	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând participarea activă, lucrările realizate și progresul tehnic.	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
28.09.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

...

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".